List 17. **NOVICE** Tečaj LVIII.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone in za četrt leta 1 krono 50 vin., — po pošti prejemane pa za celo leto 7 kron, za pol teta 3 krone 50 vin., za četrt leta 1 krona 80 vin. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 80 vin. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 16 vin., za dvakrat 24 vin., za trikrat 30 vin. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 27. aprila 1900.

Politični oddelek.

Novi oblaki.

Tudi ministrski predsednik Körber jo je korenito zavozil in že sedaj je več kakor jasno, da se s hitrimi koraki bližamo novi krizi.

Prihodnje zasedanje poslanske zbornice se začne v znamenju obstrukcije in že danes ni več dvoma, da se iz črnih oblakov, ki se zbirajo, usuje debela toča na naše ustavno življenje.

Kriv je tega ministrski predsednik. Zdaj je skoro ves svet jedin v tem, da tudi Körber nima tiste srečne roke, ki bi razvezala vozel jezikovnega vprašanja. Namesto, da bi bil koj ob prevzetji vlade stopil z gotovim načrtom za jezikovni zakon pred parlament, sklical je nekaj takozvanih voditeljev češke in nemške stranke na zaupna posvetovanja, pri katerih pa niso imeli nikakega načrta, ki bi bil predmet njihovega posvetovanja. Govorilo se je o tem in onem, samo o glavni zadevi se ni govorilo.

Spravne konference so se izjalovile. Čehi so spoznali, da jih ima vlada prav za prav samo za norca, da niti v sanjah ne misli ugoditi njihovim zahtevam in vsled tega so tudi brez ovinkov naznanili, da se spravnih konferenc ne bodo več udeležili. Tudi najzmernejši češki poslanci, kakor dr. Kramař, dr. Pacak, dr. Herold so se na raznih shodih povsem določno izrekli, da se zopet začne brezobzirna obstrukcija proti vsem vladnim predlogom, tudi proti tistim, ki so za nas Slovence največ jega pomena.

Zdaj je vlada sklenila, vreči od sebe krinko in storiti odločilni korak. Naznanilo se je oficijozno, da je izdelala načrt jezikovnega zakona za Češko in za Moravko in da ga predloži v prvi seji poslanski zbornici. Zajedno razglaša, da, če bi Čehi sklepanje o tem načrtu preprečili z obstrukcijo ali če bi ga zbornica zavrgla, se ta zakon uveljavi s § 14. Povrh se čujejo tudi še druge grožnje. Preti se Čehom z absolutizmom in s kasiranjem ustave, prav kakor za časa Badenija in Thuna Nemcem.

Ta zakonski načrt pa je tak, da ne zadovoljuje niti Čehov niti Nemcev. Čehi mu napovedujejo najodločnejšo opozicijo, ker v načrtu se za Moravsko določa skoro izključno nemški notranji uradni jezik in ker se na Češkem češkemu notranjemu uradnemu jeziku neče dati ravno tista veljava, kakor nemškemu

Ravno tako pa so tudi nemške stranke zagnale strašen vrišč proti temu načrtu. Kar se določa za Moravsko, to jim seveda močno ugaja, ne pa tudi to, kar se hoče določiti za Češko. Nemci so upali in zahtevali, da se v tako imenovanem nemškem ozemlju na Češkem iz vseh uradov izključi češki jezik in da se tako položi temelj bodoči ločitvi nemškega dela od češkega. Vladni načrt pa ne odgovarja popolnoma tej zahtevi. Vlada hoče namreč določiti, da, kakor se bodo morale v čeških okrajih sprejemati nemške vloge in se bodo morale nemški reševati, tako naj se postopa tudi s češkimi vlogami v nemških okrajih, kjer bodo vrh tega nastavljeni še posebni konceptni uradniki, ki bodo imeli nalogo, prelagati češke vloge na nemški jezik in tako omogočati, da se bo ž njimi pri notranjih uradnih poslih ravnalo v nemškem uradnem jeziku. Nemci grozé z obstrukcijo, ker se hoče za nemške okraje določiti to isto, kakor za češke. Nemci zahtevajo za češke okraje dvojezično, za nemške okraje pa jednojezično uradovanje.

Z ozirom na vse to je jasno, da iz lepa ne bo doseči porazumljenja in da bodo v prihodnjem zasedanju državnega zbora divjali prav ostri viharji. Škodo bomo imeli zlasti mi Slovenci. Čuje se sicer, da naši poslanci ne bodo podpirali Čehov, a to je brez pomena, ker so Čehi sami dovolj močni, da izvršujejo obstrukcijo.

Deželni zbor kranjski.

VIII. seja dne 19. aprila.

V tej seji se je mlekarski zadrugi v Trnovem pri Ilirski Bistrici preložil rok za povračilo deželnega posojila 1000 K za dve leti, za napravo mostu čez Ljubljanico pri Fužinah se je prispevka 25 % dejanskih troškov, a za napravo kanala ob deželni cesti v Železnikih se je dovolilo 600 K.

Po poročilu grofa Barbota se je sklenilo uvrstiti cesto pri Šrajbarskem Turnu med deželne ceste in dovoliti 1000 K podpore.

Več prošenj se je odstopilo v rešitev dež. odboru. Računski zaključek muzealnega zaklada se je odobril in se je izreklo, da ostane dež. zbor pri svojih sklepih glede reorganizacije muzeja in da to reorganizacijo izvrši koj, čim vlada zagotovi podpore 5000 gld. na leto.

Po poročilu poslanca Luckmanna se je dovolilo bolnici usmiljenih bratov v Kandiji 2000 K izredne podpore, na prošnjo županstva v Krškem pa se je sklenilo izposlovati ondotni bolnici pravico javnosti.

Poslanec Murnik je poročal o raznih prošnjah in je bilo sklenjeno dovoliti društvu za deška rokotvorna dela 50 K, kranjskemu in primorskemu gozdarskemu društvu 400 K, društvu zdravnikov na Kranjskem 200 K, društvu za varstvo kmetijskih in gospodarskih koristi pri sklepanju trgovski pogodb 200 K.

Poslanec Božič je poročal o poglavju o občinskih zadevah v letnem poročilu deželnega odbora. Poročilo je bilo odobreno. Pri tej priliki je dr. Tavčar vlado ostro prijel, ker se okrajni glavarji nekako postavljalo nad deželni odbor.

IX. seja dne 21. aprila.

V tej seji se je po poročilu poslanca Božiča naročilo deželnemu odboru v prihodnjem zasedanju predložiti projekt za Žirovsko cesto v Logatec in na Vrhniko.

Ravno tako se je sklenilo po poročilu poslanca Langerja, da naj deželni odbor prihodnje leto predloži načrt za preskrbljenje Suhe Krajine z vodo.

Občini Preser se je dovolilo 500 K prispevka k stroškom za ustanovitev železničnega postajališča ondukaj, za napravo brvi čez Savo pod Mošnjami pa se je dovolilo 300 K.

O ustanovitvi zaklada za javna dela in povzdigo kulture na Kranjskem je poročal dr. Schaffer in je bil dotični zakon odobren.

O zakonu glede oskrbe prazgodovinskih in starinskih najdb na Kranjskem je poročal Šubic. Po daljši debati se je načrt vrnil deželnemu odboru.

Na to se je začela razprava o poročilu deželnega odbora glede deželne kulture. Poslanec Lenarčič je obžaloval, da deželni odbor ni predložil poročila o konsumnih društvih in je grajal, da se pri posojilnicah nič ne skrbi za reservni fond.

Tekom razprave je Božič govoril o uravnavi Sore in Račeve ter o uravnavi vipavskih voda, Kalan o kranjskem vodovodu, Modic o cerkniškem vodovodu in Košak o grosupeljskih vodah.

Politični pregled.

Državni zbor se skliče na dan 8. maja in v prvi seji mu predloži vlada svoj načrt jezikovnega zakona za Češko in za Moravsko. Malo dni in sicer dne 12. maja se pa snideta tudi delegaciji. Sklicani bosta delegaciji v Budimpešto. Doslej se je, kolikor pomnimo, samo jedenkrat zgodilo, da sta zborovali delegaciji mej zasedanjem državnega zbora. To je bilo leta 1896 O položaju, v katerem se bode nahajal državni zbor, ko se skliče, govorimo na drugem mestu

Čehi in vlada. — Razmerje mej češkimi poslanci in mej Körberjevo vlado je jako napeto Očividno je, da se hočejo Čehi prav z ozirom na to, da bodo začeli proti vladi odločen boj, prikupiti cesarju, kolikor se da, tako, da bi njih opozicije ne tolmačil krivo. Od tod izhaja, da so celo tako radikalni ljudje, kakor je dr Gregr, dr. Fořt in drugi ostro obsojali zde-afere kot neumestne in neumne. V češkem deželnem zboru pa se je zajedno pokazalo, kako daleč so Čehi od tistega stališča, ki ga vlada zavzema glede uredbe jezikovnega vprašanja Čehi so podali predlog glede uredbe jezikovnega vprašanja; dr. Pacak in dr. Fořt sta ta predlog utemeljevala. Z njim zahtevajo Čehi to isto, kar jim je bil dal Badeni, pa še nekaj več Od te zahteve ne bodo odnehali, vsako drugo ponudbo pehajo odločno od sebe, zlasti pa vladno ponudbo, katero smatrajo za popolnoma nesprejemljivo. Fořt je dejal pri tej priliki, da imajo Čehi dovolj moči, da bodo kljubovali vsem nasprotnikom Pri tem so Čehi popolnoma pripravljeni, pa jih zapusté jugoslovanski poslanci in tudi vsi drugi zavezniki, tako, da bodo v parlamentu popolnoma osamljeni in zavedajo se tudi, da bodo z svojo obstrukcijo onemogočili parlamentarno vladanje vsaj za nekaj časa, ter da jih čaka vsaj za nekaj časa batina absolutizma.

Nemci in ustava. — Doslej so se vse nemške stranke z veliko odločnostjo in vnemo držale veljavne ustave in se zlasti z vso silo upirale vsakemu razširjanju deželne avtonomije. Zdaj pa se o raznih prilikah kaže, da so začeli opuščati to stališče in da jim močno diši razširjanje deželne avtonomije. Nov dokaz zato je podal koroški deželni zbor. Ta je sklenil, naj se začne šolsko leto v Veliki noči, dasi spada taka določba po sedanji ustavi izključno v delokrog učne uprave in nima po državnem šolskem zakonu deželni zbor o tem čisto nič odločevati Kdo bi se čudil, da je „Neue freie Presse“ radi tega sklepa skrajno nejevoljna

Bolgarska. — Časopisje je prepravljeno z raznimi kombinacijami glede namenov bolgarskega kneza Ferdinanda. Zlasti avstrijski listi so nejevoljni in to kaže, da se Ferdinanova politika ne pomika v tiru, ki bi se dunajskim krogom dopadel „Rossija“ je v tem oziru izrekla značilno besedo Ta ugledni list meni, da, ako je mogla Rusija pomagati Kitajski in Perziji, mora to še v večji meri in še prej storiti Bolgarski. Namen temu je, osvoboditi Bolgarsko iz krempljev dunajske „Länderbanke“ in dunajskih borzijancev, ker je Bolgarska vsled gospodarske odvisnosti od Dunaja bila tudi politično odvisna od Avstrije

Črna gora. — Razni listi poročajo, da je turški sultan dovolil Črni gori, da sme v Prizrenu ustanoviti konzulat To je hud udarec za Milana, kateremu se je začelo svitati, da zamore Črna gora postati srbski Pijemont, ter da je milanovščina doigrala Nič manjši udarec je bilo za Srbijo to, da sultan ni hotel sprejeti srbskega poslanika Stojana Novakovića. Ako je imela Srbija doslej v Turčiji neke vspehe, se mora zato zahvaliti samo ruskemu poslaniku v Carigradu, ki je Srbijo vedno podpiral. Milan pa je končno razžalil tudi Rusijo

in od kar je ta odtegnila Srbiji svojo podporo, pada milanovsko kraljestvo vedno globlje in globlje.

Turčija se je zapletla v jako oster konflikt z Zjedinjenimi državami severnoameriškimi. Slednji groze Turčiji z vojno in obetajo, da pošljejo svojo mornarico bombardirat Carigrad.

Vojna v južni Afriki — V zadnjem času je prišlo na južnoafriškem bojišču na raznih krajih do manjših prask. Zmagali so zdaj Buri zdaj Angleži, vender pa te praske niso posebnega pomena, zlasti ne odločilnega. Buri se močno trudijo, da bi zavzeli oblegani Wepener, toda doslej se jim to ni posrečilo, dasi se tudi Angležem ni posrečilo, pregnati oblegovalce, čeprav so proti njim poslali prav znatne čete. Buri so tudi v Natalu postali ofenzivni. Naskočili so Elandslaagte, kier so pred meseci že enkrat sijajno zmagali toda to pot jim sreča ni bila posebno mila. Prizadeli so Angležem sicer znatne izgube, a tudi sami so močno trpeli in povrh je temu padel njih ugledni general Luka Majer. Zdaj se poroča iz Londona, da je maršal Roberts začel z vso armado tretjo kampanjo, ki ima namen, pregnati Bure popolnoma iz Oranje države. V to svrho hoče od severa in od juga zajeti kacih 10 000 mož broječo bursko armado. V prihodnjih dneh bomo torej čuli zanimivih vesti iz južne Afrike. Bog daj Burom srečo.

Obrtnija.

Obrtni muzej v Gorici.

Marljivo delujoče „Trgovsko in obrtno društvo v Gorici“ se je odločilo za jako hvalevreden korak, ki utegne slovensko obrtnost na Goriškem prav znatno povzdigniti. Sklenilo je namreč, ustanoviti v Goriškem mestu obrtni muzej.

Odbor „Trgovskega in obrtnega društva“ je za ta muzej določil naslednja pravila:

§ 1. Obrtni muzej uredi in upravlja „Trgovsko in obrtno društvo za Goriško“ s sedežem v Gorici temeljem § 2. svojih pravil.

§ 2. Namen „Obrtnega muzeja“ v Gorici je:

A) pospeševati našo domačo malo obrt s tem:

a) da daje malim obrtnikom priliko, z razstavljanjem njegovih izdelkov pokazati, kaj zmorejo;

b) da občinstvo vidi, da je tudi naša mala obrt vredna vsega zaupanja;

B) pokazati razvitek naše domače male obrti s tem:

a) da vzdržuje razstavo vzornih izdelkov, katere v to svrho kupuje od naših domačih malih obrtnikov.

§ 3. Obrtni muzej se vzdržuje:

a) s podporo „Trgovskega in obrtnega društva za Goriško“, katero določa od leta do leta občni zbor;

b) s podporo dežele, trgovske in obrtne zbornice v Gorici in države;

c) s podporo raznih obrtništvu naklonjenih korporacij;

d) z darovi posameznih prijateljev male obrti.

§ 4. Obrtni muzej je, in ostaja last „Trgovskega in obrtnega društva za Goriško“.

Navedli smo ta pravila zategadelj, ker služijo lahko kot vzorec, ako bi še kje drugje, recimo na Kranjskem, hoteli v manjših mestih ustanoviti take obrtne muzeje. To bi bilo toplo priporočati.

Kakor znano, se bo deželni muzej kranjski popolnoma reorganiziral in plačuje v to svrho država že več let precej znatne svote. S to reorganizacijo se ustvari obrtni muzej v večjem slogu. Ker pa bo direktno korist imelo od njega vender samo ali vsaj v prvi vrsti ljubljansko mesto, bi morda kazalo, v manjših mestih po deželi ustanoviti obrtne muzeje po vzoru goriškega. Ti muzeji bi bili lahko v zvezi z ljubljanskim muzejem, kjer bi imeli zaslombo in od koder bi lahko dobivali vsakovrstne podpore.

Zdi se nam, da je ta misel vredna, da bi jo uvaževali prijatelji obrtništva. A. H.

Obrtnijske raznoterosti.

Za kako dolgo se je zavarovati? Važno razsodbo z ozirom na zavarovanje je bilo te dni čitati v časopisih, katero je pa razglasil najvišji sodni dvor. Stvar je ta-le: Izvestna dunajska zavarovalnica je tožila nekega gospoda, kateri se je zavaroval pri nji za 50.000 K, da še plača 501 K 36 vin., ker je plačal še-le tri četrtletne obroke, daljše plačanje pa ustavil, ker ni hotel biti daljše zavarovan. Zavarovalnica je naglašala, da ni prenehati, kadarkoli bi se ljubilo, temveč, da mora biti zavarovanec zavarovan z ozirom na podpisano pogodbo polni dve leti. Toženec je pa trdil, da je zavarovalnemu agentu izrecno rekel, da bode tako dolgo plačeval, kolikor časa bode hotel biti zavarovan. Okrožna sodnija je zavrnila tožbo zavarovalnice iz vzroka, da v pravilih ni najti določbe, da bi moral zavarovanec biti zavarovan vsaj 2 leti. Deželna sodnija, kamor se je zavarovalnica pritožila proti razsodbi okrožne sodnije, je pa zrušila razsodbo te ter dala prav zavarovalnici, češ, da je pri zavarovalnicah v obče pravilo, da se plačuje polni 2 leti. Zavarovanec se je proti temu pritožil na najvišji sodni dvor, kot na poslednjo instanco, katera je pa zrušila razpravo deželne sodnije ter definitivno zavrnila tožbo zavarovalnice iz baš istih razlogov kot okrožna sodnija. In take se je izrekla najvišja sodnijska oblast, da ima zavarovanec popolno svobodo, porušiti pogodbo z ozirom na zavarovanje, kadarkoli hoče.

Bosenski paviljon na parižki svetovni razstavi. Na Veliko nedeljo je bila otvorjena parižka svetovna razstava, katera bode pač najinteresantnejša vseh dosedanjih razstav. Na tej razstavi bodeta zastopani tudi Bosna in Hercegovina na uprav originalen način. Že vnanjost bosenskega razstavnega paviljona govori o ljubki izvirnosti istega. Paviljon stoji na pobrežju Zène „Quai d' Orsay“ med paviljonoma — Avstrije in Ogerske, ter zavzema prostora 720 □ metrov. Paviljon predstavlja bosensko bivališče, t. j. veliko osrednje poslopje, okoli katerega je navrščenih več malih poslopij ali „Dučanij“. Čez vse poslopje se prostira velika lopa „Kula“, katere nadstrešje sega daleč čez. V jedru poslopja je ogromna s steklom prekrita dvorana, v kateri se nahajajo razstavljene stvari in predočuje natančno podobo notranjščine kake odlične bosenske hiše. Pod predstrešjem bodo pristni bosenski delavci izdelovali razne izdelke domače bosenske industrije. V notranjem poslopju na dvorišču bodo pristne Bosnakinje izdelovale pregrinjala in fès-e (čepice). Na raznih stenah paviljona je videti originalnih slik iz bosenskega narodnega življenja in podobe iz romantične prirode bosenske domovine. Tudi izkopanine iz pradavne bosenske preteklosti, iz kamenite in bronaste dobe so izložene na razgled, poleg tega razna dela novejega narodnega obrtnega napredka in orožje. Iz pritličja paviljona vodijo stopnice v gorenji del, kjer je videti izdelke bosenskega kmetijstva. V paviljonu sta izvirna bosenska restavracija in „kavarna“ z

*

izvirno bosensko postrežbo. Nadalje je izloženo vse bosensko živalstvo, divjačine v naravni podobi in naposled dokazi rudniškega bogastva Bosne. Okoli paviljona se prostira izviren bosenski vrt z zanimivim cvetjem in rastlinstvom. — Ta paviljon je eden najinteresantnejših na vsej pariški razstavi!

Kmetijstvo.

Izbera trt za obnovitev vinogradov,

Ako si v naši ožji domovini ogledamo dozdaj napravljene nove vinograde s cepljenimi ameriškimi trtami, opazili bomo sicer marsikaj dobrega, prišli pa bomo tudi do neprijetnega spoznanja, da se pri izberi in številu posajenih sort dostikrat ni postopalo s potrebno zvedenostjo. Zlasti v zadnjem oziru storila se je večkrat napaka, da se je posadilo ne le prikladnih, ampak tudi preveč sort, brez premisleka, koliko težavnosti nastanejo iz tega pri obdelovanju dotičnega vinograda in ravnanju s pridelanim vinom. Različne sorte trt zahtevajo ne le različnih vremenskih in zemljinskih razmer, temveč tudi različen način obrezovanja in vzgoje, kojim zahtevkom se mora ustreči, da bo rast in obrodek trt povoljen. Grozdje različnih trt tudi največ raznočasno zori, treba ga je posebej obirati. Le sorodne sorte, pa tudi ne vselej, kakor tudi nekoliko pa malo drugih sort jednači se v omenjenem oziru; največ pa se zgodi kakor gori povedano.

Ako pomislimo, kako težko je pri naših viničarjih odpraviti stare napačne navade, in jih na pr. naučiti boljše rezatve in vzgoje trt, tedaj mora vsak razumnik spoznati, da bo v obče nemogoče, z raznimi trtami ravnati tako, kakor je njih naravi primerno. Posajene trte se v takih slučajih vzgojujejo vse po istem načinu, ki je sicer eni sorti morda prikladen, a drugim gotovo ne ugaja. Nepovoljna rodovitost, premočna ali preslaba rast lesa itd. so nasledki takega ravnanja, ki pa se dostikrat neopravičeno pripisuje sorti in cenitvi. Neuspeha je seveda dostikrat kriva tudi dotičnemu kraju neprikladna sorta.

Trgatev ob različnem času zorečih in proti gnjilobi nejednako odpornih sort je obtežena; v tem, ko je ono sorto radi naprejšnje zoritve in nagnjenja do gnitja že treba zbirati, še druge niso dovolj dozorele in trgatev se mora prekiniti. Navadno si ljudje tega truda ne prizadenejo in potrgajo vse grozdje, ko je le del tistega dozorel in začel gniti. Tako je na pr. z vinogradi, v katerih raste belina poleg šipona (mozlavine); belina začne gniti, v tem ko šipon še davno ni zrel za trgatev. Ali vkljub temu prične se s trgatvijo in potrga se vse, da se le več nabere. Tako pa se dobi mošt, ki ima v sebi malo cukra, pa veliko kisline, ki torej nikakor ni tako dober, kakor bi se mogel v dotični legi pridelati.

Vinograd, obsajen z večim številom sort, bo dajal zalogo raznih vin, ki pa se morajo čista ohraniti le tedaj, ako je njih množina dovolj velika; iz malih vinogradov pa to radi premale množine ne bo mogoče, in moralo se bo ali že ob trgatvi ali pozneje vse skupaj dejati. S tem pa zabredemo zopet v staro napako mešanega nasada, kateri ne daje nikdar boljših vin določnega svojstva.

Vinogradnik ima v prvem slučaju sicer zanimivo zalogo raznih vin, katerih pa radi velike razlike njih svojstva ne bo lahko prodal. Sicer mi bode kedo oporekal, češ, kdor ima raznovrstnega blaga, more vsakomur posreči, ali pri vinski kupčiji na debelo to ni tako, in le tisti vinogradnik bode tovornikom in krčmarjem lahko prodajal vino, ki ima od ene ali dveh, znabiti še od treh sort veliko in različne kvalitete. Ako si ogledamo vinorodne kraje, kakor Renski okraj, Mozelo, Renski Palatinat in Rensko Hesensko z zelo razvitim vinogradstvom in vinsko kupčijo, našli bomo v prvih dveh skoro sam drobni rizlec (graževino), v zadnjih dveh pa zelenčec (zeleni silvanec). Te sorti sta podlaga ondotnemu vinogradstvu, druge so skoro brez pomena in nimajo na vinsko kupčijo nikakega vpliva. V taki omejitvi obstoji moč ondotnega vinogradnika, kateri nizke, srednje in visoke lege z enotnimi ali različnimi zemljinami obsadi z eno, ali k večjemu z dvema sortama, ki se dasta v potrebnem slučaju dobro med sabo pomešati, kakor na pr. rizlec in zelenčec, in dobi radi tega v vinski kupčiji zanesljivega kupca, kajti ta kupi blago, katero more dobro izkoristiti. Vinotržec mora ozir jemati na svoje odjemalce, kateri želijo vedno jednako vino brez ozira na letino, on je torej primoran kupovati vina, s katerimi more vstrezati tem željam. Ako oddaja vinogradnik vedno jednako okusno vino v raznih kvalitetah in po razni ceni, potem dobi odjemalce in jih ohrani, kar se mu nikoli ne posreči, ako ima več različnih sort vina. Sajenje malega števila sort omogoči priprostejše obdelovanje vinogradov in ložje ravnanje z vinom; tako so tekom časa nastala v tem oziru trdna načela in tako je bilo mogoče, da sta se vinogradstvo in vinska kupčija v omenjenih krajih povspela do tolike popolnosti, da morejo drugim vinskim krajem biti v zgled.

Posnemajmo te kraje in sadimo tudi le malo, v dotičnem kraju v tem ali onem oziru najbolj ugajajoče sorte. Sedaj, ko velja, z velikim trudom in precejšnjimi stroški obnoviti naše opustošene vinograde, morali bi se varovati starih napak ter opustiti mešan nasad in obilost sort, ker s tem se ne da nič prida doseči.

Katere sorte pa naj sadimo?

Določenega odgovora na to ni mogoče dati; zavisno je to od kraja ter tamkaj se nahajajočih vremenskih, zemljinskih in gospodarskih razmer. Kar se tiče teh zadnjih (gospodarskih) razmer, prišlo bo tukaj v poštev, ali se hočejo uporabiti take sorte, ki dajo veliko, akoravno slabšega vina, ali pa take, s katerimi se hoče pridelovati posebno dobro vino. Pri takem presojevanju se naj v prvi vrsti ozir jemlje na sorte, ki se v dotičnem kraju že od nekdaj sadijo in se naj izmed tistih izberejo najboljše in zlasti take, ki dajo vinom tistega kraja značaj; tako je bilo na pr. napačno, ako bi v ormužkem, ljutomerskem in radgonskem okraju opustili moslavino

(šipon), v mariborskem okraju (Kamnica, Karčevina, Tresternice in dr.) muškatelec, na Bizeljskem svoj plavec in kavščino, ter da bi sadili sorte, katere po drugod sicer prav dobro uspevajo, ali tamkaj niso dovolj preskušene ali sploh ne ugajajo.

Vender pa naj to ne izključi saditve novejših vrst, o katerih se iz dosedanjih izkušenj ve, da pa naših vinskih goricah uspevajo, da dajo redne, povoljne in tudi bogate obrodke; marveč deluje naj se na to, da se sadijo po takih krajih, kjer domače sorte ne rodijo povoljno, pa tudi poleg njih v čistih, obsežnih nasadih. V tem smislu omenimo zlasti že precej razmnoženi laški rizlec, drobni rizlec (graševina), zelenčec in beli burgundec.

Za črna vina, kolikor pridejo v naših krajih, kjer se prideluje večinoma le belo vino, v poštev, je vredno omeniti; črni burgundec, portugalko, modro frankinjo, modro lovrenčevko.

Imenovane sorte odlikujejo se v primerjavi med sabo s svojstvi, vsled katerih so pripravne v potrebnem slučaju za krščenje (pomešanje). Ako ostaneta laški in drobni rizlec kisla, smeta se, ne da bi veliko izgubila na svojem znaku, pomešati z zelenčecem (silvancem), kakor se to sploh dela ob Renu s kislim vinom od drobnega rizleca z najboljšim uspehom. Portugalka ima navadno premalo kisline in se lahko s primešatvijo modre frankinje na okusu izboljša. Sorte se v tem oziru po svojih lastnostih popolnujejo, in je tudi v slabših letih mogoče pridelati lahko prodajna vina.

Belega burgundca ni treba mešati; on je samostalna in ena najboljših naših sort za žlahtno vino. Tisto velja o črnem burgundcu za žlahtno rudeče vino in o modri lovrenčevki za rudeče srednje vino.

Od zgoraj omenjenih starih in teh sort naj bi se po trtnicah vzgajale velike množine, da bo vinogradnikom mogoče, si jih ložje priskrbeti kakor dosle, ako jih potrebujejo za nove nasade. Trtnice morejo na ta način, kakor tudi s tem, da vinogradnikom priporočajo malo sort pa dobre sorte, pospeševati prenovitev trsnih nasadov, škodljiv pa more njih vpliv biti, ako jim nedostaje dobrega materijala, potem pa priporočajo sorte ali mešanico taistih, katere dotičnemu kraju niso prikladne.

Poučni in zabavni del.

Čarovnik.

Historičen roman.

Ruski spisal grof E. A. Salias.

(Dalje.)

Prijatelji so opozorili kmalu Josipa, da ga bogati mestjan noče prištevati otrokom ter namerava podkupiti morilca Spadassina, ki bode zavratno umoril svojega sovražnika. Toda mladi hudobnež ni verjel tej grožnji.

Niso še minuli štiri dnevi, Balzamo vže ni utegnil več misliti na zaklade, čarovnije in hudiče, katere je on zagovarjal, ko ga v nekem malem Palermskem predmestju v somraku napade nek močan človek z bodalom v roki. Ko zavihti bodalo prvič nad vratom mladeničevim, Josip odskoči in se umakne; morilec zamahne v drugič . . . no slučaj je hotel tako: morilec se je spodrknil omahnil ter vdaril po kameniti steni s tako močjo, da so se vsipale iskre.

Balzamo se je podal v beg ter tekel tako kakor še menda nikoli preje. Takrat je bil rešen, no sorodniki mu so svetovali, naj vsaj za nekoliko časa zapusti Palermo.

Kaj je hotel. Ni mu kazalo drugega, kakor zapustiti stolico uspešnega svojega delovanja ter poiskati si drugje mesta za nadaljno delo. No, Balzamo ni veliko togoval po stolnem mestu, kajti vže mu je zopet nov, krasen načrt rojil po glavi. Vže pred tremi leti nameraval se je podati v Mesinu in sedaj pa je kaj lepa prilika, da odpotuje.

Balzamo ni nameraval ničesar zvitega. Znano bilo mu je vže preje, da živi v Mesini neka daljna sorodnica ranjkega njegovega očeta, bogata starka, Vincencija Kaliostro z imenom.

Malo preje ko sta iskala z Maranom, izvedel je Josip, da so starki pomrli vsi bližnji sorodniki ter da je ostala čisto osamljena. A premoženje pa je imela velikansko . . .

Odpotovati, predstaviti se teti, pridobiti si njeno naklonjenost in ljubezen, ter postati njen edini dedič — vse to bilo je za Balzama toli pusto delo, da si je bil vže zanaprej gotov uspeha.

Včasi je v mlado glavo šinila celo misel, če starka ne bode pri volji oddati kmalu premoženje iz rok, morala bode potemtakem preje na oni svet. Ali v to, bodi na njegovo čast povedano, še njegova vest ni privolila. On si je odgovarjal: „tam bode nekaj“.

In Balzamo si je kupil sedež v odhajajočem poštnem vozu ter čez dva dni bil na potu v Mesino.

Po njegovi glavi so se med potoma porajale razne misli. Podrobno je premišljeval načrt kako bode dobil doto in se potem vrnil nazaj v Palermo. Sklenil je celo radi svoje varnosti vrniti Maranu njegovih šestdeset uncij ter se z njim zbogati. Mladi popotnik ni nikakor slutil, da bode to potovanjn v Mesinu imelo v njegovem življenju velikanski pomen.

Ta vožnja bode prvi korak po onem tiru, po katerem se bode ravnalo vso njegovo življenje, vse njegovo nadaljne životarenje, ves njegov sijaj, ves šum po celi Evropi in po celem svetu. To potovanje v Mesinu bil je začetek potovanja, katero je trajalo vso njegovo življenje.

V.

Po prihodu v Mesino jel je Balzamo marno iskati bogato staro sorodnico.

Mesina, ki je strašno trpela in bila pozneje povsem zasuta zbok strašanskega potresa, bila je v tistem času cvetoče, bogato trgovsko mesto.

Umevno je torej, da Balzamo ni mogel takoj najti starko z imenom Vincencija Kaliostro.

Po celomesečnem iskanju mu se je slednjič udalo, priti na sled ženske, od katere je pričakoval prejeti doto. No vesti, katere je izvedel o starki, so ga le raztogotile: kajti niso mu pokazali njeno stanovanje ampak njeno ležišče, namreč svežo njeno gomilo na glavnem Mesinskem pokopališču.

Vincencija Kaliostro je, kakor na zlo mlademu Balzamo, štirinajst dnij pred njegovim prihodom umrla. Svoje premoženje izročila je nekemu dobrodelnemu društvu nekaj pa ga je velela razdeliti med uboge. Duše prikaščiki niso še do cela utegnili izpolniti ranjkine volje, ko je Balzamova noga stopila na Mesinska tla.

Ta menda prvi neuspeh v življenju presenetil je mladeniča. On si sprvega nikakor ni mogel predstaviti in razjasniti kako mu je vse tako spodletelo. Da je odpotoval mesec dnij ali dva meseca preje, umrla bi bila starka na njegovih rokah in vse njeno, vsaj glavno premoženje, podedoval bi sedaj on. Zastonj je začel lokavi prevejanec delati na to, da bi uničil testament, ter si prilastil svoj dom in zemljišče, ki sta bila sedaj last društva; ali oporoka bila je zakonita — in stvar izgubljena.

Balzamo ni vedel kako in kaj; ni mu kazalo ostati v Mesini a podati se v Palermo bilo je nemogoče; zavoljo prokletega zakladoiskatelja ni vedel kam bi šel. In prvokrat se je mladeniču njegovo lastno življenje pokazalo v žalostnem svitu. Razvidel je, da tako življenje nima nikakega smisla niti cilja, celo ne dela, s katerim bi si mogel skrajšati dan od zore do mraka.

Balzamo se je zaprl v svoje stanovanje, najeto v pristanišču, z okna zroč na morje, in začel resno premišljevati svoj položaj. Glavno vprašanje, ki si je postavil — bila je težko rešena zadača: kaj delati, kako uporabiti svoj razum, svojo nadarjenost, slednjič svojo drzovitost in odvažnost, da doseže svoj cilj.

Prvi plod teh premišljevanj bil je — sklep, izposlovati si v Mesini spričevalo, da bi podedoval po ranjki sorodnici, če vže ne drugega, vsaj njeno ime, ki je dokaj lepše od njegovega.

Po neumornem prizadevanju in s pomočjo novcev, posrečilo se je Balzamu pridobiti si zakonito spričevalo, po kojem se je imel pravo imenovati Aleksander Kaliostro. Potem si je postavil drugo nalogo, nad katero se je sam trudil celi mesec. In tudi to ne brez uspeha. V rokah mladeničevih se je nahajal natančno ponarejen dokument, v katerem je on bil imenovan grofom. In od tega dne bil je Josip Balzamo kakor mrtev in pokopan skupno s starko, a na svetu pa ostal grof Aleksander Kaliostro.

Ko je bila ta pametna naloga rešena, bil je mladenič z nova brez dela, čutil se je zopet osamljenega in zopet mu je postalo strašno dolg čas.

In zopet je „udačniku“ na pomoč prišel slučaj.

Sedeč pri oknu svojega stanovanja po cele ure, videl je vsaki dan pred solnčnim zahodom sprehajati se po obrežju neko osebo. To je bil prileten človek vstočnega tipa: Turek, Armenec ali Grk v fantastični obleki. On se je vedno sprehajal sam, korakal zmerno, gledaje si pod nogi ali pri miru stoječ, dolgo zrl s povzdignjeno glavo v jasno nebo. Premišljeval je očevidno nekaj nenavadnega ali pa so ga nadlegovale neprenehoma sitne misli. V roki je nosil vedno solnčnik, da ga je varoval žarkov pekočega jutranjega solnca; v drugi roki pa je vodil na motvozu velikega, lepega psa, hrtove pasme. Ta rejen rujav pes, z ostro tankim smrčkom, z gracijozno stopajočimi, tankimi nogami pridaval je poseben odpečatek i brez tega čudno oblečeni osebi.

Samo to je mogel za gotovo vedeti novi grof — da neznanec ne more biti Mesinski rojak, ter ga ne gre prištevati trgovskim večno poslujočim ljudem bogatega mesta. To je očividno bil svoboden, od nikogar odvisen človek.

Nekoč, ne znajoč kaj začeti in zanimajoč se vže davno za to čudno bitje, zapustil je mladenič stanovanje, ter jo krenil na obrežje s trdo namero, seznaniti se s tem zvedavim možem neznane narodnosti.

„Sedaj se želi z menoj seznaniti, mislil si je mladi korenjak. Sedaj bogme nisem več gospod ali sinjor Balzamo, a ‚ekscelenca‘ grof Kaliostro“.

Ko sta se srečala s tujcem prvič, ogledal si ga je Kaliostro natančno, ter ga pustil mimo sebe. Blizo bil je ta človek vsled originalnih, velikih črnih očij in jako dolge črne brade, ki mu je segala skoraj do pasa, še bolj čuden videti. Strogost in važnost cele tujčeve postave, globoko miselnost in nekaka neznana senca na obrazu je takoj povsem vnela zvedavost novega grofa. Kaliostro je sklenil seznaniti se s to osebo naslednji dan . . . no naenkrat pa — kakor, da ga je gnala k temu nevidna moč, — se je obrnil ter dognal tujca. Došedši do njega sposobno in uljudno, skušal je kolikor mogoče mu se dvorljivo pokloniti.

„Dovolite mi se vam predstaviti. Jaz sem grof Kaliostro“.

Tujec se je ustavil, premenil tega grofa od glave do nog, potem se prosto in dobrodušno, dasi visokomerno nasmehnil in rekel:

„Nu, pa dobro . . . Vi ste mi všeč . . . Vi se hočete z menoj seznaniti? . . . Seznanite se, grof . . .

Mladenič, sramujoč se menda prvič v svojem življenju, blebetal je nekaj o svoji osamelosti v Mesini, o dolgem času, da ne ve, kako bi pobijal čas, ter se želi seznaniti s človekom, ki se mu zdi kot tujec vreden uvaževanja.

Posnetek se je takoj zasukal na lepo vreme, na prekrasen zaliv, morje in okolico.

Da, tukaj je tihota, mir, blagoslov, krasna okolica, modro morje in nebo, zlato bliščeče solnce, pokazal je z roko. A tukaj le vštric, zadi, pa je zlobno, strašno čudo, ognjena votlina, hudobna Etna. Tu je veselje in sreča doma, vse hlepi samo za veseljem, a tam za hrbtom pa je — sovražnik vsega tega, sličnost nekake peklenske zalege, z neznanimi ljudem peklenskimi silami. Ako hoče ta sovražnik kar v jedni krasni, mirni minuti pretrga

ljudsko sneto, pretrga nit brezskrbnega življenja in uuiči naenkrat vse. Tako se je zgodilo, če vam je znano, mladi moj prijatelj, z dvema cvetočima mestoma — s Pompejo in Herkulanom. Za mene je „to“, pokazal je na morje in okolico in „to“, pokazal je z roko na Etno otelesen je ali voploščenije človeškega vašega življenja: mir, tiščna, navidezna sreča, a za hrbtom pa — sovražnik vsemogočen in neusmiljen“.

„Sovražnik človeški — je hudič“, omenil je Balzamo.

„Da; ali ne v tem smislu, kakor razumejo to ljudje“.

„Kaj želite s tem povedati?“ vprašal je mladenič.

Tujec ga je dolgo gledal in odgovoril z vprašanjem:

„Ali vi verujete v Lucifera in v njegovo oblast nad ljudmi?“ Balzamo je bil v zadregi, ne vedoč kaj odgovoriti.

„Da . . . to je, ne . . . Na to je težko odgovoriti . . . Jaz, z jedno besedo . . . res ne vem . . .“

Tujec, odgovoril je z dolgim govorom, potem katerega je bil ta, da hudič životari, no, da je ta hudič — skrita prirodina sila, katero premaguje iz veka v vek z borbo človeški razum. Te moči, katere bode sčasoma premagal človek, prihajajo iz skrite teme na svet božji s pomočjo upornega resnega truda.

„In ko je premagal in si podjarmil znanosti, premagal je človek hudiča“, končal je tujec. K temu dodam še nekaj, čemu se bodete gotovo čudili. Jaz živim v laskavem upanju, da sem osebno skoraj premagal hudiča — on je moj sluga če ravno ne toliko, kakor bi si želel sam, pa vender bolj pokoren sluga, kakor malo komu iz ljudij. Na vsak način bolj pokorni sluga mojemu vse znanju, nego molitvi svetih menihov.

„Kaj?!“ vskliknil je nehote mladenič, čudeč se.

„Jaz sem povedal . . . Vi ste slišali in umeli. Jaz več ne ponavljam“. Govoreč z zmernim, ravnim in tihim glasom, krenil je tujec istotako z zmernimi, ravnimi koraki iz obrežja, spremljan od tovariša. Prekoračila sta vže bila del mesta, ter se podala v predmestje, ležeče proti morju, ko njima pride nepričakovano z velikega trga nasproti sijajen pogreb. Pokopavali so očividno zelo bogatega človeka. Sobesednika sta pustila mimo sebe dolg sprevod menihov, duhovnov, kopico ranjkovih sorodnikov in tolpo znancev, spremljajočih ranjika na pokopališče.

(Dalje sledi).

Novice.

— **Osebne vesti.** Asistentoma mestne hranilnice ljubljanske sta bila imenovana gg. Franc Abulnar in Anton Šušteršič. — Odvetniški koncipijent g. dr. Alojzij Kokalj v Ljubljani je te dni napravil odvetniški izpit Okrajni glavar v Novem mestu gosp. dr. Fränzl vit. Vestenek in okr. komisar istotam gosp. Ludovik Schiwitz pl. Schiwitzhoten sta bila radi nekih nerednosti trajno umirovljena. Vladna koncipista gg. dr. A pl. Pilshofer v Novem mestu in dr. F. pl. Stadler v Ljubljani sta imenovana okr. komisarjema in sicer prvi za Črnomelj, drugi pa za Novo mesto. Konceptni praktikant gosp. Sigmund baron Gussich je imenovan vladnim koncipistom v Ljubljani — Premeščeni so notarji gosp dr Albert Rumer iz Bovca v Sežano, gosp. dr. Anton Balabam iz Gorice v Boveb in gosp. dr. Viktor Rumer iz Trsta v Gorico.

— **Cerkvene vesti.** Župnikom v Jesenicah je imenovan ondotni župni upravitelj čast. gosp Avg. Šinkovec. — Kaplan v Selcih čast gosp. J. Čemažar je premeščen v Radovljico.

— **Častno občanstvo** je občina Horjul podelila ondotnemu župniku gosp Petru Bohinjcu.

— **Častno tržanstvo** podelil je občinski odbor v Št. Vidu pri Vipavi drž. poslancu dr. Andreju Ferjančiču.

— **Knjige »Slovenske Matice« za l. 1899** „Slovenska Matica razpošilja za l. 1899. sledeče knjige in sicer: 1.) Zbornik, 1. zvezek (16 pol) Uredil L. Pintar. 2.) Dr. K. Glaser: Zgodovina slovenskega slovstva. IV. del, 2. zvezek. (10 pol). 3. S Rutar: Beneška Slovenija (12 pol). 4.) Mat. Kračmanov-Valjavec: Poezije. Uredil Fr. Levec ($22^1/_2$ pol). 5.) Letopis. Uredil E. Lah. (5 pol) 6.) Ant. Knezova knjižnjica VI. zvezek. Uredil Fr. Levec. ($19^1/_2$ pol), vsega skupaj 85 pol. — Ker so vse knjige mikavne in tehtne vsebine, jih bodo Matični društveniki veselo sprejeli. — Ker je „Slovenska Matica„ naš prvi literarni zavod, smemo ponosni biti, da daje svojim družtvenikom tako bogato zbirko knjig razne vsebine. Mi le želimo, da bi vsak omikani Slovenec bil ud te prekoristne družbe

— **Občinske volitve ljubljanske,** ki bi se bile morale vršiti ta teden, so se prel žile in se bodo vršile iz III. razreda dne 14. maja, iz II. razreda dne 16. maja in iz I. razreda dne 18. maja. To se je odredilo, ker se je bila nemška stranka pritožila, da se volilcem niso dostavili imeniki volilcev, kakor ta zakon predpisuje.

— **III. mestna deška ljudska šola v Ljubljani** se vsled sklepa deželnega šolskega sveta ustanovi v Ljubljani že prihodnje leto. Nastanjena bo v tistem poslopju, kjer je zdaj dekliška šola.

— **Birmovanje v ljubljanski škofiji.** V mesecu maju se vrši birmovanje v kamniškem okraju in siser v Dobu 10., na Goričici in v Mengšu 11., v Kamniku 13., v Tunjicah 14., v Stranah 15., na Gojzdu 16 v Mękinjah 17., na Selih 18., v Nevljah 19., v Komendi 20., v Šmartnem 25., v Zgornjem Tuhinju 26., v Špitaliču 27., v Motniku 28., na Vranji peči 29., na Rovih in v Radomljah 30., na Homcu 31. maja. V Vodicah bo 11. julija obisk raznih podružnic, 12. pa birma.

— **Dramatično društvo v Ljubljani** je imelo dne 19. aprila svoj občni zbor. V lansko-letošnji sezoni je imelo 42.093 K 78 vin dohodkov in 41.308 K 18 vin. stroškov, Mej stroški se nahaja tudi odplačilo na račun starega dolga v znesku 2653 gld. 52 kr. Volitev v odbor se je odložila v namen, da se potom dogovorov z „Glasbeno Matico“ omogoči zopetna izvolitev prof. M. Hubada intendantom.

— **Vseslovenska županska zveza** bo imela svoj občni o binkoštih

— **Obrtno šolstvo.** Za vladne zastopnike v obrtnošolskih odborih so imenovani v Kranju okr. šolski nadzornik gosp Andrej Žumer, v Tržiču nadučitelj g. Jos Kragelj, v Novem mestu okrajni komisar gosp. Ivan Kresse.

— **Romanje v Rim** Dne 23. aprila odpeljalo se je več sto romarjev s posebnim vlakom iz Ljubljane v Rim.

— **Mestna klavnica ljubljanska** V minolem letu se je v mestni klavnici zaklalo 4413 goved, 8148 prašičev, 8878 telet, 3114 kozlov in ovac, 3021 kozličev in 74 konj, skupaj 27 648 glav. Svežega mesa je bilo upeljanega 12 098 *kg*.

— **Preselitev vojaške bolnice v Ljubljani** Koncem tega meseca se vojaška bolnica ljubljanska preseli iz starega razpokanega poslopja na Dunajski cesti v novozgrajene pro-

store v Vodmatu. Pekovsko skladišče in pekarna pa ostaneta še na starem mestu.

— **C. kr. deželna vlada** poroča trgovski in obrtniški zbornici, da je glasom razglasa c. kr. ministrstva za uk in bogočastje z dne 17. marca 1900, št 29 345 de 1899, „višje trgovinske šole“ „trgovinskim akademijam“ popolnoma istovrednim smatrati ne samo glede organizacije, ampak tudi učnega načrta in učnega smotra, kakor tudi specijelno glede pravice njihovih absolventov do enoletnega prostovoljstva

— **Deželni prispevek za dolenjske železnice** je znašal za lansko leto 93.000 gld. To je pač hudo breme za deželo.

— **Vzorno gospodarstvo.** Vlada je razpustila okrajni zastop v Arnožu na Štajerskem in odbor okrajne posojilnice, ki je bil v zvezi s tem zastopom, Vzrok razpustu so velike nerednosti pri posojilnici.

— **Podporno društvo za slovenske visokošolce na Dunaju** prejelo je kakor že mnogo let zaporedoma tudi letos lep velikonočen dar od mariborskih Slovencev. Znani požrtvovalni rodoljub mariborski, gosp France Dolenc, trgovec, je mej tamošnjimi Slovenci za revne slovenske visokošolce na Dunaju nabral svoto 261 K 40 v. Darovali so: Slavna posojilnica v Mariboru 100 K, gosp. dr. Jernej Glančnik (društveni ustanovnik) 40 K, vč. gosp Ign Orožen, stolni prošt itd., gosp Martin Žunkovič, c in kr. stotnik, po 5 K; vč. gg. Dr. Jož. Pajek, kanonik itd., dr Iv. Mlakar, kanonik, dr. Ant. Medved, c kr. gimn. prof., Fr. Simonič, stolni kaplan, Blaž Matek, c. kr. prof, Fr Dolenc, trgovec, po 4 K; vč. gg Lovro Herg, stolni dekan, dr. J Križanič, kanonik, Jos Zidanšek, prof. bogoslovja, dr. Fr. Kovačič, prof bogoslovja, po 3 K; vč. gg. mons. Karol Hribovšek, kanonik, Ljud. Hudovernik, stolni vikar, M Štrakelj, stolni vikar, Jak. Pajek, c. kr. voj kaplan, Al. Haubenreich, rač rev., J. Čižek, J. Vreže, kateheta M. Matek, prof bogoslovja, Jak. Kavčič, c. kr. prof, Al. Zver. duh. kaznilnice, Fr Bohak, kaplan pri sv. Magdaleni, Anton Korošec, prefekt, Fr Brelih, prof, dalje gg. dr. Janko Bezjak, c. kr. šolski nadzornik, dr Jos. Pavalej, c. kr. fin. konc., Gabr. Majcen, c kr prof, Al. Bakovec, c. kr. poštni ofic, Ivan Koprivnik c. kr. prof. Iv. Belé, pot učitelj, J. Košan, c kr. prof dr. Filip Terč, zdravnik, Fr. Miklošič, učitelj v p, J Majcen, Jos. Melcer, trgovec, Fr. Holašek, trgovec, Fr. Pavlič, c kr. poštni kontrolor, dr. Fr. Firbas, c kr. notar, (društveni ustanovnik), dr. Fr. Radaj, c. kr. notar, Jos. Rotner, c kr. sodni tajnik, dr. S. Hrašovec, c. kr. sodni pristav. dr. Fr. Vovšek, c kr. dež. sod. svetnik (društv. ustanovnik) dr. Ivan Glaser, odvetnik, Al. Rakovec, uradnik južne žel, Jos. Rapoc. posestnik, — po 2 K; vč. gosp. Ivan Markovšek, 1 K 40 vin., vč. gosp Jakob Hribernik, spiritual, dr A Janežič, c. kr. sodni tajnik po 1 K — Za toliko blagih darov najiskrenejša zahvala! Meseca marca t l. prejelo je 49 revnih dijakov 495 K v znamkah obedvinah in v gotovini; prejšnje mesece se je razdelilo 1536 K, vsega skupaj torej: 2031 K. — Društveni odbor prosi uljudno za dalnja darila, ki jih hvaležno sprejema I društ blagajnik: Gosp. dr. Klem. Seshun, dvorni in sodni odvetnik na Dunaju, I Singerstr. 7.

— **Umrl je** v Pragi odvetnik dr. Kaizl, stalni obiskovalec Bleda in vnet prijatelj slovenskega naroda.

— **Anton Kos-Cestnikov.** † V Požegi na Hrvatskem je umrl znani slovenski pisatelj gosp. Anton Kos, vpokojeni sodni svetnik. Pokojnik je bil rodom iz Savinske doline, študiral je na gimnaziji v Celji in na pravdni akademiji v Zagrebu in se potem posvetil sodni karijeri. Pisal je vsakovrstne humoristične povesti, potopise in listke. Tudi „Novice“ so v prejšnjih letih priobčile premnogo njegovih spisov. Bodi blagemu rodoljubu prijazen spomin.

— **Kaj se vse pripeti človeku, ako potuje s štirimi ženskami.** Na ljubljanskem kolodvoru so nedavno aretirali nekega moža, ki je potoval s štirimi ženskami, in sicer kakor nevarnega „trgovca z dekleti“. Sedaj pa se je razkrilo, da ta mož nikakor ni v nobenem oziru nevaren, da se piše za Ivana Kranjca iz Prelesja pri kočevskem Starem trgu ter da je hotel obiskati svojega sina, župnika v Pittsburgu v Ameriki in je vzel seboj tudi svoje tri hčere in svojo ženo. In te njegove ženske so mu nakopale na glavo neprijetnost, da je moral romati na rotovž

— **Sam se je zglasil** Frančišek Prencelj iz Količevega, ki je bil v noči od 8 na 9. t. m. pobegnil iz okrožnosodnega zapora v Novem mestu O Frančiču in drugih zločincih, ki so jo ž njim odkurili, še ni sledu

— **Bogoskrunstvo.** V noči od 21. na 22 t. m. sta Ignacij Kvas knjigovez pri Breskvarju in Fr. Škrl knjigovez v Katoliški knjigoveznici v Ljubljani storila grdo bogoskrunstvo, s tem, da sta razbila neko razpelo in poškodovala Marijin kip. Oba zločinca sta se izročila deželnemu sodišču.

— **Pri streljanju s topiči** sta v Topolju pri Medvodah ponesrečila hlapec J Kršinar in kovač Fr. Omejec.

— **Zemlja udira** se mej vasema Brnetiči in Rukavci v Istri. Vsled udiranja je spremenilo površje zemlje svoje lice že na 40 hektarjev v obsegu Nastajajo že velike razpoke in kotla ter se je bati, da zadene omenjene vasi še občutna škoda, kajti več njiv in vinogradov se je že presulo Kazalo bi, da vlada brzo odpošlje strokovnjakov tja, da se prepričajo o uzrokih in se ukrene kaj za preprečenje nesreč.

— **Trije cigani in dva konja.** Te dni so vkradli cigani nekje na Benečanskem dva konja ter ž njima zbežali čez avstrijsko mejo. Jahali so mimo Kobalarja čez Skalnico (sv. Gora) po Straném (Kronberg) do sv. Mihela nad Šempasom. Od tod so šli proti Trnovem, kjer so v bližnji vasici prenočili. Druz-ga dne so se namenili proti Šempasu. Tu pa so naleteli na zanjko Ondi v nekem zatišju je bil skrit žandar, ki je prežal nanje, toda njegova čelada ga je ciganom izdala. (Zopet dokaz o nepraktičnosti teh pokrival!) Cigani uberó pot pod noge in zdirjajo čez Trnovo proti Gorici, žandar seveda za njimi. Dva cigana sta jahala enega konja, tretji pa drugega. V Podpečéh na Ravniškem pa se jim približa nova nevarnost. Tija je došel za cigani od Beneškega sem lastnik konj, katera so vkradli cigani. Mož je cigane zasledoval in jih po srečnem naključju našel. Toda vide, da je sam, si ni upal nastopiti proti trem ciganom, ker se je bal, da mu kaj store — cigani pa vidé, da jim je za petami žandar, se zopet niso hoteli izpostavljati nevarnosti, da jih žandar doteče in tako so si izbrali boljši del: pustili so konja in zbežali, brez da bi bili znali, da je baš pravi lastnik oni, kateremu so jih pustili Ali so pozneje prišli v dotiko z žandarji, ki so prav v istem času šli proti Trnovem iz Gorice se ne ve, vsekako je prišel lastnik po srečnem naključju do svojih konj.

— **Ustrelil se je** na grobu svojega očeta v Žalcu pri Celju infanterist J. Vrečar.

— **Z vlaka padla** je na poti od Moše proti Gorici štiriletna Angela Smognolto, a se ni skoro nič poškooovala

— **Strela** je 22. t. m. v Prevojah udarila v neki kozolec in ga užgala. Škode je 400 K.

— **Požari.** V Bevkah pri Vrhniki je pogorelo gospodarsko poslopje posestnika Gutnika. Pri tej priliki je zgorel tudi 13letni pastir Poginilo je tudi nekaj živine. — Te dni je gorelo pri posestnici Mariji Tirbič na Dobrovi. Ogenj je prozročil škode 12.000 K.

— **Smokve kakor zdravilo.** Smokve jako blagodejno vplivajo na želodec ter jih je sosebno uporabljati o motenem prebavljanju. Zato so tudi zdravniki v Carigradu posebno priporočali uživanje smokev o času kolere, ker se pred to boleznijo vedno pojavlja motenje prebavljanja. Pa tudi onim, ki trpe na kašlju in pljučnih boleznih, je uživanje smokev jako

priporočati. Jednostaven, a jako učinkujoč čaj se napravi, ako se skuha navaden ječmen s pet do šest smokvami in periščem rozin. Smokve se rabijo tudi kakor vnanje sredstvo proti zobni oteklini, ki se potem zmehča ali razdeli, ali pa kmalu dozori. V to svrho treba smokvo prerezati po širini, omehčati jo v mlačnem mleku ter jo na to položiti na oteklino.

— **Aretiranje lastnika tiskarne radi tiskovnega delikta.** Češki list „Obrana Lidu“, katerega izdaje gosp. Fr. Hruška v Hořicah, je prinesel pred tremi tedni članek pod naslovom: „Pohádka pro stare“ (Pravljica za stare), v katerem je sedaj drža no pravdništvo zasledilo hudodelstvo veleizdaje. Radi tega so odredili preiskavo v tiskarni gosp. K. Rathonskega, kjer se tiska ta list in v njegovem privatnem stanovanju in knjigotržnici, da bi se našel manuskript onega članka. Nato so bili gosp. Rathonsky in vse osobje njegove tiskarne in knjigotržnice povabljeni na okrajno sodišče in tam zaslišani. Po zaslišanju so Rathonskega takoj deli v zapor in tudi tega niso dovolili, da bi se poslovil od družine. Neprestano ga je stražil en orožnik in popoludne so ga odpeljali na okrožno sodišče v Kraljevi gradec. Ta dogodek je provzročil v mestu veliko razburjenje, ker je Rathonsky užival splošno spoštovanje in je bil tudi ud mestnega sveta. Brzojavili so takoj tudi na predsedstvo izvrševalnega odbora mladočeške stranke. Tudi urednika Hruško v Hořicah so aretirali. Hruška je bil pred leti kakor podčastnik v Przemyslu v Galiciji obdolžen veleizdajstva ter je bil v sodni preiskavi, ki pa se je zaustavila. Pred kratkim so v državnem zboru češki poslanci vložili tozadevno interpelacijo.

— **Aktuvalna drama.** V nekem pariškem predmestnem gledališču igrajo dramo „Buri“. Prvo dejanje kaže ljudski shod Burov, kateremu se je sporočil ultimat Anglije. Drugo dejanje se vrši na bojišču. Angleški generali so nesložni in Buri napadejo in zasedejo nepripravljeno angleško vojsko, jo pobijejo ter zapojo zahvalno himno. Tretje dejanje kaže tragičen konec junaškega desetletnega burskega dečka. 4. dejanje predstavlja konec angleške moči v Južni Afriki, Maršal Roberts je premagan in ujet; predsednik Krüger naznani zbranim Burom, da sta burski republiki prosti in neodvisni. Ta drama ima vselej velikanski uspeh. Ljudje se jokajo, smejejo, togote in vesele, da je podobno gledališče panju čebel.

— **Originelna razprava** se je vršila pred kratkem na sodišču v Odesi. Neka mlada gospica je namreč tožila svojega očeta, ker jej isti ni hotel kupiti neke nove modre obleke. Svojo tožbo je utemeljevala s tem, da kakor mlado, „inteligentno“ dekle ne more hoditi v ponošeni obleki. Oče je prigovarjal, da njegova hčerka sila mnogo troši za obleke, in da ga je prav to postavilo na rob materijalnega propada. Na njegovo željo je bilo zaslišanih tudi par prič, ki so njegovo izpoved potrdile. Priče pa so pristavile, da bi energična gospica rada dobila — ženina. Sodnik je na to nagovarjal trmastega očeta, naj vendar kupi hčerki zaželjeno modro obleko, a „toženec“ se je udal še le potem, ko mu je sodnik rekel, da njegova hčerka morda prav z novo modro obleko dobi ženina in tako bi bil to pač zadnji denar, ki ga je izdal za hčerkino toaleto. Po tem argumentu je oče obljubil spolniti hčerkino željo in roko v roki sta toženec in toženka odšla iz sodne dvorane.

— **Zamenjan soprog.** Zanimiva dogodbica se je pripetila v sosesčini Nienburga pri Hanoveru. Ondotnemu nočnemu čuvaju se je zgodilo namreč včasih, da vsled preintimnega prijateljstva — s steklenico, ni bil zmožen najti in priti do svojega stanovanja. Navadno so ga potem usmiljeni mimoidoči ljudje spravili domov. Pred kratkim pa so neki mladi fantje našli po noči na cesti ležečega nepoznanega človeka, ki je bil vsled pijanosti nezaveden. Ker je bilo sila mrzlo, zanesli so pijanca jednostavno v najbližjo hišo, ki je bila slučajno last nočnega čuvaja ter so ga odložili v veži. Čuvajeva žena, ki je mislila, da so zopet njenega moža prinesli pijanega domov, je vstala in ne, da bi napravila preje luč, začela je na tleh ležečega neusmiljeno mlatiti. V istem hipu pa je vstopil pravi čuvaj, nekoliko prezebel sicer, a proti navadi docela trezen. Ko ga je žena ugledala, je od presenečenja skoro omedlela.

— **Na smrt obsojen morilec.** Črevljar Göncz rodom Madjar, o katerem smo že lani sporočali, da je zvabil v svojo prodajalnico v Berolinu hišno gospodinjo in njeno hčer ter ju ubil s sekiro. Trupli je vrgel v zaboj ter ga zakopal v kleti. Da bi zaboj še bolje pokril, je dal navoziti voz peska. Ljudem je rekel, da sta ženski odpotovali ter izročili njemu oskrbovanje hiše. Ker pa se je začelo sumiti, da sta umorjeni, je Göncz s svojo ženo pobegnil. Kmalu na to so našli ženski. Več mesecev sta Göncz in žena popolnoma izginila. Končno pa so ju zasledili v Parizu. Izdal ju je njiju — pes, bel koder. Pred sodiščem se je izkazalo, da je žena nedolžna, a da je Göncz kriv roparskega umora, dasi je rotil pri vseh svetnikih, da je nedolžen. Obsojen je bil na smrt.

— **Nesreča.** Na Španjskem v vasi Cerona je prišel k bolniku duhoven, da mu podeli zadnje mazilo. O tej priliki se je v sobo, kjer je bil bolnik, nakopičilo toliko oseb, da se je vsled teže podrl pod in so vsi skupaj padli v globočino in jih je tramovje in drugi materijal zasulo. Bolnik in druge štiri osebe so ostale na mestu mrtve, a več drugih oseb je bilo poškodovanih na raznih delih telesa.

Samo **1 krono** za **3** srečkanje.

Predzadnji mesec.

Glavni dobitek

60.000 K, 15.000 K in 12.000 K.

v gotovini z 20% odbitka.

„Invalidendank“ srečke à 1 krono.

I. srečkanje: 19. maja 1900.
II. srečkanje: 7. julija 1900.
III. srečkanje: 10. novembra 1900.

Priporoča **J. C. Mayer,** menjalnica v Ljubljani.

— 60.000 K, 15 000 K in 12 000 so glavni dobitki od „Invalidendank“ loterije, kateri bodo po odbitku 20 % v gotovini izplačani. Mi opozarjamo naše bralce, da bo I. srečkanje nepreklicno dne 19. maja 1900.

Tržne cene.

V Ljubljani dne 27. aprila 1900. Pšenica K 8.50 h, rž K 7.— h, ječmen K 7.— h, oves K 6.40 h, ajda K 9.— h, proso K 7.— h, turšica K 6.80 h, leča K 12 — h, grah K —.— h, fižol K 11.— h. Vse cene veljajo za 50 kilogramov.

Kuverte s firmo

priporoča

J. Blaznik-ova tiskarna v Ljubljani.

Razpošiljava sukna samo zasebnikom.

En odrezek 3·10 *m* dolg zadostno za 1 moško obleko stane samo

gld.	2·80	iz dobre	pristne ovčje volne
»	3·10	» »	
»	4·80	» »	
»	7·50	» fine	
»	8·70	» »	
»	10·50	» finejše	
»	12·40	» angleške	
»	15·95	» grebenčeste	

En odrezek za črno salonsko obleko fl. 10·—

Blago za vrhnje sukne od 3 gld. 25 kr. meter in višje; loden v mičnih barvah 1 odrezek 6 gld. — 1 odrezek 9 gld. 95 kr. — peruvien in dosking, blago za državne in železniške uradnike in sodnijske talarje, najfinejše grebenčasto in ševejot blago, kakor blago za finančne in žandarmerijske uniforme itd., razpošilja po tovarniških cenah kot reelno in solidno dobro znana

sukno-tovarniška zaloga

Kiesel-Amhof v Brnu.

Vzorce pošlje zastonj in poštnine prosto. Pošiljatve po vzorcih Pozor! P. n. občinstvo se opozori, da se blago veliko ceneje dobi, ako se **naravnost** od nas naroči, kakor pa pri kupcih. Tvrdka **Kiesel-Amhof v Brnu** razpošilja vsako blago po **pravih tovarniških cenah** brez prebitka katerega rabata. (12)

Loterijske srečke

V Lincu dne 21. aprila t. l.: 40, 77, 18, 84, 73.
V Trstu dne 21. aprila t. l.: 30, 51, 86, 90, 44.
V Pragi dne 25. aprila t. l.: 31, 15, 59, 19, 78.

Za bolne v želodcu!

Vsem tistim, kateri so se skozi prehlajenje ali preobilno jed, ali s težko prebavljivo, prevročo ali mrzlo jed ali neredno življenje, želodečno bolezen nakopali kakor: **želodečni katar, želodečni krč, želodečni bol, težko prebavanje ali želodečno zazližanje,** se jim tu dobro domače sredstvo priporoča, kateri izvrstni zdravilni učinek je vže mnogo let izkušenj. To je znano

prebavno in kričistilno sredstvo,

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

To zeliščno vino je iz izborno zdravilnih zelišč z dobrim vinom pripravljeno ter vtrdi in poživi celi človeški prebavni organizem, brez da bi to kakšno čistilno sredstvo bilo. Zeliščno vino odstrani vsa motenja v krvi in čisti vse slabe snovi v krvi, ki bolezni provzročujejo, in deluje na prenovitev zdrave krvi.

Pri pravočasni rabljivosti tega zeliščnega vina, se vsaki želodečni bol kar v kali zatre. Zatorej bi se pred vsem drugim močnim in razjedljivim sredstvom. Ni le zdravju škodujejo, rabilo. Vsa znamenja kroničnega (zastarenega) želodečnega bola so: **glavobol, riganje, zgaga, napenjanje, slabosti z bljuvanjem,** katera vže po kratkem povživanju tega vina prenehajo.

Zabasanje in temu slabi nasledki, kot **tesnoba, kolika, srčno bitje, pomanjkanje spanja, naliv krvi v jetra, vranica** in **v creva**, se skozi to zeliščno vino hitro in na lahek način odpravi, ker vse slabi snovi iz želodča in črev odstrani.

Suhi bledi obraz, pomanjkanje krvi, slabost, so znamenja slabega prebavanja, slabe krvi in bolnih jeter. Pri popolnem **slabem teku, razdražljive oslabelosti** in **slabem čutu,** kakor **vednem glavobolu** in **pomanjkanju spanja**, odmrjejo taki bolniki počasi pa gotovo. Zeliščno vino pa dá oslabelemu životu **novo moč.**

Zeliščno vino povzdigne tek, povspeši prebavljenje in reditev, ter preosnovi in pospeši in zboljšuje napravo krvi, poživi vzdražene živce in preskrbi bolniku nove moči in novo življenje. Mnogobrojna priznanja in pohvalna pisma potrjujejo vse to.

Zeliščno vino se dobiva v steklenicah po **1 gld. 50 kr.** in **2 gld.** v lekarnah v Ljubljani, Litiji, Kamniku, Škofji Loki, Kranju, Radovljici, Idriji, Tolminu, Trebnjem, Novem mestu, Ribnici, Kočevju, Metliki, Črnomlju, Postojini, Ajdovščini, Vipavi, Celju, Sežani, Trstu itd., kakor v vseh lekarnah v Avstro-Ogerskem. Tudi razpošiljajo 3 ali več steklenic po izvirnih cenah na vse kraje Avstro Ogerske.

Proti ponarejanju se svari!

Zahteva naj se izrecno

Hubert Ullrich-ovo zeliščno vino.

Moje zeliščno vino ni nobeno tajno sredstvo, taisto obstoji iz: Malaga vino 450,0, vinsko žganje 100,0, glicerin 100,0, rudeče vino 240,0, jerebinkovi sok 150,0, češnov sok 320,0, mana 30,0, sladki janež, janež, helenska korenina, amerikanska krepostna korenina, svedrec, kalmus 10,0. Vse to je skupno.

Odgovorni urednik: **August Pucihar.** — Tisk in založba: **J. Blasnikovi nasledniki.**